Abstrakt

Emoční paradox u schizofrenie popisuje disociaci mezi hrubě narušeným vnímáním emocí a jejich zachovaným prožíváním. Většina zastává, že emoční paradox vzniká z generalizovaného poškození emočního vjemu. Ostatní oponují, že představuje pouhý artefakt metodických omezení, popřípadě odlišnou disociaci mezi explicitním a implicitním zpracováním emocí. Předmětem této práce bylo objasnit původ emočního paradoxu u schizofrenie. Za tímto účelem byly provedeny dvě studie. Obé vycházely ze shodného vzorku, který zahrnoval 45 osob se schizofrenií o různorodé symptomatologii a 45 osob bez vlastní či rodinné psychiatrické anamnézy. Skupiny si odpovídaly věkem, pohlavím, vzděláním a hudebním vzděláním. Ve Studii 1 si probandi poslechli řadu hudebních podnětů a zhodnotili svůj vjem a prožitek jejich libosti a budivosti. Ve Studii 2 zodpověděli emocionální Stroopův test, v němž identifikovali barvu neutrálních či záporně laděných slov, která popisovala positivní, negativní či nijaké příznaky schizofrenie. Výsledky Studie 1 naznačily: a) že osoby se schizofrenií rozpoznávají hudební emoce s obdobnou přesností jako osoby bez schizofrenie, b) že projevují asociaci mezi vnímanou a prožívanou složkou hudební emoce s obdobnou silou, a c) že vnímají a prožívají hudební emoce s vyšší intenzitou. Studie 2 ukázala, že osoby se schizofrenií vykazují normální míru interference vůči záporně laděným podnětům a zvýšenou reaktivitu vůči emocionálním podnětům, které popisují jim vlastní příznaky. Výsledky podporují druhou z alternativních interpretací emočního paradoxu u schizofrenie, tedy že popisuje disociaci mezi narušením explicitních a zachováním implicitních emocí. Do budoucna by se měl výzkum zaměřit na určení bodu, v němž k této disociaci dochází. Cíle lze dosáhnout přidáním dalších měr hudebních emocí nebo upravením způsobu prezentace podnětů u emocionálního Stroopova testu. Výsledky práce mohou mít další, praktičtější

důsledky. Mohou pomoci objasnit a navýšit účinnost muzikoterapie, tedy za předpokladu, že pozorované charakteristiky hudebních emocí mají schopnost přenosu i na jiné emoční procesy. Emocionální Stroopův test může najít využití v prognostických studiích, neboť zvýšená reaktivita vůči podnětům vztaženým k poruše může předvídat zhoršení této poruchy.

Klíčová slova: Schizofrenie, emoční paradox, implicitní emoce, hudební emoce, emocionální Stroopův test